

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **J. S. (Y. S.),** zast. Mgr. Romanem Seidlerem, advokátem, se sídlem v Plzni, Na Jíkalce 13, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, pošt. schr. 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 21. 4. 2004, č. j. 59 Az 541/2003 - 46, a o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 20. 5. 2003, č. j. OAM-479/LE-B03-B03-2003, rozhodl žalovaný tak, že žádost o udělení azylu se zamítá jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Žalovaný své rozhodnutí opřel o zjištění, že důvodem odchodu žalobce z Ukrajiny a podání žádosti o udělení azylu v České republice byla jeho špatná ekonomická situace a potřeba obstarat finanční obnos potřebný na splacení dluhu věřiteli.

Žalobce napadl citované rozhodnutí včas podanou žalobou, v níž označil rozhodnutí žalovaného za nesprávné, neboť správní orgán na podkladě shromážděných důkazů nesprávně posoudil skutkový stav věci. Uvedl, že svou zemi byl nucen opustit v důsledku mimořádně tíživých životních okolností a s vědomím bezvýchodnosti své situace. Připustil, že důvody, pro něž požádal o azyl, neodpovídají zcela podmínkám stanoveným pro udělení azylu v § 12 zákona o azylu, nicméně žádal soud o posouzení možnosti udělení humanitárního azylu podle

§ 14 zákon o azylu. Navrhl proto zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení.

Krajský soud v Plzni rozsudkem ze dne 21. 4. 2004, č. j. 59 Az 541/2003 - 46, žalobu proti výše uvedenému rozhodnutí žalovaného zamítl. Námitku nesprávného posouzení skutkového stavu věci soud posoudil jako zcela nepřípadnou, neboť žalobce sám uznal, že důvody, pro něž žádal o azyl, neodpovídají zcela přesně podmínkám stanoveným pro udělení azylu v § 12 zákona o azylu. K žádosti o posouzení možnosti udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu uvedl, že zákon v tomto ustanovení vytváří prostor pro absolutní volnou úvahu správního orgánu, přičemž soud do takové úvahy žádným způsobem nemůže ingerovat. Hmotněprávní posouzení nároku je zcela vyhrazeno správnímu orgánu. Nicméně v projednávané věci žalobce v průběhu správního řízení o udělení tohoto typu azylu vůbec nežádal a žádné skutečnosti „zvláštního zřetele hodné“ nevyšly najevo. Námitka, že by mu měl být humanitární azyl udělen, protože se žalobce nachází v tíživé životní situaci se poprvé objevila až v žalobě. Žalovaný tudíž nepochybil, když o humanitárním azylu vůbec ve výroku rozhodnutí nerozhodoval.

Proti rozsudku Krajského soudu v Plzni podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost, a to z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Podle názoru stěžovatele je v pravomoci soudu ovlivnit udělení humanitárního azylu, jestliže by na podkladě skutečností, které vyšly v řízení před správním orgánem najevo, mohl být učiněn závěr, že jsou zde důvody zřetele hodné pro udělení humanitárního azylu. Žalobce má za to, že je zde důvodná obava o to, aby u něho nedošlo k újmě na zdraví ze strany jeho věřitelů, kteří se bezohledně domáhají vrácení své půjčky, t. j. pro stěžovatele by byl návrat na Ukrajinu rizikový. Vedle toho je stěžovatel přesvědčen o tom, že svým dosavadním životem v České republice dává záruku toho, že pro Českou republiku nepředstavuje bezpečnostní riziko, jestliže by mu měl být udělen humanitární azyl, neboť takovéto obavy by nebylo možné vyjádřit na základě konkrétních skutečností. S ohledem na uvedené proto navrhuje zrušení napadeného rozsudku a vrácení věci k dalšímu řízení. Stěžovatel rovněž zažádal, v souladu s § 107 s. ř. s., o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Ve vyjádření ke kasační stížnosti žalovaný popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť má za to, že jak jeho rozhodnutí, tak i rozsudek soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy. Pro řízení o kasační stížnosti žalovaný plně odkazuje na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi, které stěžovatel učinil během správního řízení. K domněnkám stěžovatele k možnosti udělení azylu z humanitárního důvodu žalovaný uvádí, že žádost stěžovatele o azyl byla zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, neboť stěžovatel v průběhu správního řízení vůbec netvrdil, že je v zemi svého původu pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo že má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti či příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů. Pro rozhodování o udělení azylu z důvodů předpokládaných v ustanovení § 14 je však negativní zjištění a závěr o existenci důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu určující. Žalovaný tak nemohl rozhodovat o udělení azylu dle § 14 zákona o azylu, neboť takový výrok by byl v logickém rozporu s výrokem o zamítnutí žádosti o udělení azylu podle § 16 tohoto zákona. Žalovaný rovněž připomíná, že soudu nepřísluší přezkoumávat, zda byly dány humanitární důvody či nikoli, to je věcí diskrečního oprávnění správního orgánu, soud rozhodnutí o humanitárním azylu přezkoumává pouze z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů. Žalovaný

proto navrhuje zamítnutí kasační stížnosti a nepřiznání odkladného účinku pro její nedůvodnost.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti, a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Vzhledem k tomu, že podaná kasační stížnost obsahuje jedinou námitku, a to týkající se způsobu, jakým se krajský soud vypořádal se žádostí stěžovatele o posouzení možnosti udělení humanitárního azylu v § 14 zákona o azylu, Nejvyšší správní soud, vázán rozsahem kasační stížnosti, že se v tomto rozsudku zabýval pouze touto námitkou. Podle § 14 zákona o azylu, jestliže v řízení o udělení azylu nebude zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu. Je nutno souhlasit se žalovaným, že v případě zamítnutí žádosti o udělení azylu jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu (proto, že stěžovatel neuvádí důvody svědčící o tom, že by v domovské zemi mohl být vystaven pronásledování podle § 12 téhož zákona), je pojmově vyloučeno zabývat se posuzováním podmínek pro udělení azylu humanitárního, neboť jeho udělení přichází v úvahu jen tehdy, jestliže není zjištěn důvod pro jeho udělení podle § 12 téhož zákona (ten však v tomto případě nebyl ani tvrzen a tudíž ani zjišťován). Žalovaný proto právem ve výroku svého rozhodnutí o udělení azylu podle § 14 nerozhodoval. V odůvodnění svého rozhodnutí se však – nad rámec výroku – hodnocením podmínek pro udělení azylu zabýval, což vedlo stěžovatele k podání žaloby a posléze též k podání kasační stížnosti. Toto pochybení zůstává však bez vlivu na zákonnost přezkoumávaného rozhodnutí a krajský soud v Plzni se s touto procesní situací vypořádal.

Nad rámec potřebného odůvodnění je třeba uvést, že ustanovení § 14 zákona o azylu v sobě obsahuje kombinaci neurčitého právního pojmu a správního uvážení. Neurčitý právní pojem, zde představovaný „důvodem zvláštního zřetele hodným“, nelze obsahově dostatečně přesně vymezit a jeho aplikace závisí na odborném posouzení v každém jednotlivém případě. Zákonodárce zde vytvořil prostor správnímu orgánu (žalovanému), aby zhodnotil, zda konkrétní situace patří do rozsahu určitého neurčitého právního pojmu, či nikoli. Při interpretaci neurčitých právních pojmů se uvážení zaměřuje na konkrétní skutkovou podstatu a její hodnocení. Naproti tomu u správního uvážení je úvaha orientována na způsob užití právního následku (např. vyslovit zákaz určité činnosti). Zákon tedy poskytuje volný prostor k rozhodování v hranicích, které stanoví. Úprava může být kombinována právě s použitím neurčitých pojmů, které zpravidla diskreční pravomoc omezují (orgán může žadateli vyhovět, jsou-li proto závažné důvody). V předmětném paragrafu pak odpovídá charakteru popisovaného institutu dikce „... lze udělit azyl ... z důvodu hodného zvláštního zřetele“. Soud proto uzavírá, že ustanovení § 14 zákona o azylu je kombinací neurčitého právního pojmu a správního uvážení, kdy neurčitým právním pojmem je „případ zvláštního zřetele hodný“ a vlastní rozhodnutí správního orgánu vyjádřené slovy „lze udělit humanitární azyl“ představuje správní uvážení. Udělení azylu je na volné úvaze příslušného správního orgánu, jehož smyslem je možnost daná správnímu orgánu zareagovat jak na případy předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního

azylu (např. u osob zvláště těžce postižených či nemocných, u osob přicházejících z oblastí postižených humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory), tak i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Okolnosti svědčící pro poskytnutí humanitárního azylu pak správní orgán posuzuje na základě volné úvahy, přičemž na udělení azylu podle § 14 zákona o azylu není právní nárok. Soud posléze posuzuje pouze tolik, zda správní orgán nevybočil z obecných mezí daných základními principy platného právního řádu, zde především zákazu diskriminace, či z hlediska procesních předpisů.

Nejvyšší správní soud má za to, že rozsudek Krajského soudu v Plzni není stižen nezákonností ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., jak namítá stěžovatel, neboť uvedený soud vysvětlil náležitě, proč za výše popsané procesní situace se žalovaný nemohl zabývat důvody pro udělení humanitárního azylu.

Ze shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud tak dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Stěžovatel podal současně s kasační stížností návrh, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek podle ustanovení § 107 s. ř. s. Nejvyšší správní soud o návrhu nerozhodl, neboť se jedná o věc, která byla vyřízena v souladu s ustanovením § 56 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. přednostně.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 1 věty první s. ř. s., neboť neúspěšnému žalobci náhrada nákladů řízení nepřísluší a žalovanému v souvislosti s řízením o kasační stížnosti žalobce žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. 2. 2005

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu